रणमेव नास्ति स्वभावत एव अवतिष्ठत इति लोकायतिकाः। ते सर्व्वेऽपि भ्रान्ता एव। 'को अद्धा वेद' जगत्कारणं को नाम पुरुषः साक्षादवगच्छति, अनवगत्य च 'क इह प्रवोचत्' स्वयमदृष्ट्वा को नाम जगत्कारणमीदृगिति वक्तुं शक्नोति। कोऽयमत्र वक्तव्यांश इति चेत् उच्यते, 'इयं विविधा सृष्टिः', 'कुतः आजाता' तस्मादुपादानकारणात् सर्व्वत उत्पन्ना, पुनरपि कुतो निमित्तादुत्पन्नेति तदिदमुपादाननिमित्तञ्च वक्तव्यं, तच्च वक्तुमशक्यं। कुतोऽशक्तिरिति चेदुच्यते, किं 'देवाः', एतद्ब्रूयुः, कुतोऽन्यः कश्चिन्मनुष्यः, न तावद्देवा वक्तुं शक्ताः, ते ह्यस्य जगतो विविधसृष्टेः 'अर्वाक्', एव विद्यन्ते, न तु सृष्टेः पूर्व्वं ते सन्ति। यदा देवानामपीदृशी गतिः, तदानीं 'यतः', जगत् 'आबभूव', तत्कारणं वक्तुमन्यः 'कः', वा 'वेद', देवाश्च मनुष्याश्च सृष्टेः प्रागनवस्थानात् न तावत् प्रत्यक्षेण पश्यन्ति, तदानीं स्वयमेवाभावात् नाप्यनुमातुं शक्ताः, तद्योग्ययोर्हेतुदृष्टान्तयोरभावात् तस्मात् अतिगम्भीरमिदं परमार्थतत्त्वं वैदिकसमधिगम्यमित्यभिप्रायः॥

अथ सप्तमीमाह। "इयं विसृष्टिर्यत आ बभूव। यदि वा दधे यदि वा न। यो अस्याध्यक्षः परमे व्योमन्। सो अङ्ग वेद यदि वा न वेद" इति। 'इयं' दृश्यमाना भूतभौतिकरूपा विविधा 'सृष्टिः', 'यतः' उपादानकारणात्, 'आ बभूव' सर्व्वत उत्पन्ना, तदुपादानकारणं 'यदि वा' किञ्चित्स्वरूपं धृत्वाऽवतिष्ठते 'यदि वा' तस्य स्वरूपमेव नास्ति, तमिमं निर्णयं 'यः'